

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره هفتاد و سوم - ۷ تا ۱۳ آذر ۱۴۰۰

مرکز توانمندی سازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۱۴ آذر ۱۴۰۰

۷۳

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره هفتاد و سوم - ۷ تا ۱۳ آذر ۱۴۰۰

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۷۳

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۱۴ آذر ۱۴۰۰

فهرست مطالب

- درآمد: خودگردانی منشأ تعارض منافع است یا دگر محوری؟ ۲
- طرح اصلاح مصوبه تعارض منافع در جلسه آتی شورای شهر ۶
- ۱۳ عنوان قانونی برای مبارزه با تعارض منافع ۶
- شورای ششم باید به طرح تعارض منافع پایبند باشد ۷
- لزوم تسری مصوبه مدیریت تعارض منافع بر ارکان شورای شهر ۷
- تعارض منافع برای پست‌ها و تصدی دولتی است؟ ۸
- تعارض منافع در کانادا؛ تجربه‌ای نوپا و دوپهلو ۸
- نام اعضای شورای شهر در لیست تعارض منافع شهرداری تهران ۹
- تعارض منافع: چارچوب کلی، حقوقی، نهادی و الگوهای عمل مناسب ۹
- چرا طرح اصلاح مصوبه تعارض منافع در شورای شهر بررسی نشد؟ ۱۰
- طرح تعارض منافع باید در مجلس به سرانجام برسد ۱۰
- ماموریت معاون اول رئیس‌جمهور به جهاد دانشگاهی ۱۱
- مجلس مصمم به حذف تعارض منافع است ۱۲
- تکالیف مدیران در موقعیت‌های تعارض منافع شخصی ۱۲
- لزوم اجرای طرح مدیریت تعارض منافع در سطح ملی ۱۳
- در حوزه مدیریت آب هم تعارض منافع وجود دارد ۱۳
- محتوای چند رسانه‌ای تعارض منافع ۱۴
- تحلیل فضای مجازی: زمانی برای آزمودن بخشنامه‌های مدیریت تعارض منافع ۱۵

درآمد: خودگردانی منشأ تعارض منافع است یا دگر محوری؟ نگاهی به مسئله تعارض منافع در دانشگاه‌ها و راهکار مدیریت آن

زهرة سروشفر

دانشگاه‌ها در بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا به عنوان نهادهایی خودگردان و مستقل شناسایی می‌شوند و اعتقاد بر این است که وابستگی دانشگاه نتیجه‌ای جز عدم کارایی و بهره‌وری و شکل‌گیری موقعیت‌های تعارض منافع نخواهد داشت. اما مسأله این است که طبق تجربه کشور ما خودگردانی دانشگاه هم می‌تواند عامل شکل‌گیری برخی از موقعیت‌های تعارض منافع گردد. این موضوع محل اختلاف نظر میان کارشناسان است و هر یک بر این مبنا از یکی از دو گزینه خودگردانی و دولتی بودن دفاع می‌کنند. حال با توجه به تجربه دیگر کشورها این پرسش مطرح است که چطور می‌توان دانشگاهی مستقل داشت در عین اینکه در آن موقعیت‌های تعارض منافع نیز مدیریت می‌شود؟ متن پیش رو تلاش کرده است به تشریح این مسأله و راه حل آن بپردازد.

مسأله قاعده‌گذاری و نظارت در نهادها و سازمان‌های مختلف یک موضوع پیچیده است که خود در بسیاری موارد عامل شکل‌گیری موقعیت‌های تعارض منافع خواهد شد و از آن جایی که معمولاً مسئولیت قاعده‌گذاری و نظارت به صورت ساختاری و نیز منطبق با برخی قواعد و قوانین به چنین بخش‌هایی واگذار شده است، ایجاد تغییرات در آن نیازمند تغییر هم در ساختار سازمان و هم در حوزه قواعد و مقررات آن است و از همین رو کاری دشوار است و ممکن است با مقاومت‌های زیادی از سوی مدیران و سیاست‌گذاران درونی و بیرونی سازمان مواجه شود. حال این موقعیت زمانی پیچیده‌تر می‌شود که یک نهاد در حالی که برای مسائلی همچون بودجه خود وابسته به دولت است و ذیل ساز و کار دولتی تعریف می‌شود، برای کارکرد بهینه خود نیاز به استقلال کامل داشته باشد و هرگونه مداخله از بیرون کارکرد آن را دچار اختلال نماید.

موضوع ذکر شده به طور مشخص در خصوص دانشگاه که نهاد علم تلقی می‌شود، مصداق دارد. در کشور ما دانشگاه‌ها از یک سو در ساختار وزارت علوم تعریف شده و در بسیاری از موارد وزارت علوم و حتی نهادهای دیگری مانند شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص امور مربوط به آن تصمیم‌گیری می‌نمایند و از سوی دیگر با توجه به اینکه علم و کار علمی بنا به تعریف خود باید دور از هرگونه مداخله ارزشی باشد، پای استقلال نهاد علم در میان است و باید مورد توجه قرار گیرد. این موضوع در گفتگو با کارشناسان و مسئولان این حوزه نیز خود را نشان می‌دهد و نظرات متفاوت و گاه حتی متضاد در این زمینه وجود دارد.

برخی کارشناسان در مورد دانشگاه معتقدند که «دانشگاه در تعریف نظام بین الملل، یک نهاد علم خودگردان است. خودگردان به این معنا که عموم نظام‌های پیشرفته پذیرفته‌اند که یک دستگاه و سامانه و ارگانی وجود دارد در جامعه که متولی کار علم است و به همین دلیل با انباشت گسترده‌ای از اندیشمندان علوم مختلف سر و کار داریم، این انباشت و موقعیت باید در مدیریت خودش خودگردان باشد نه اینکه قواعد و ضوابطی باشند که دولت‌ها و سیستم‌ها بر سامانه‌هایشان حاکم می‌کنند. اگر آن قواعد و قوانین بر این سامانه حاکم شوند، حیات این سامانه به خطر خواهد افتاد. چون حیات این سامانه در خودگردانی و آزادی‌های آکادمیک است، در این است که خودش بتواند به دلیل ویژگی‌ها و موقعیتی که پیدا می‌کند و نقشی که در توسعه کشورها دارد از قواعد عام حاکم بر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مختلف آزاد باشد و خودش قوانین و قواعد خودش را تنظیم کند تا بتواند مأموریت ذاتی خودش را که تولید دانش، توزیع دانش و پیش‌بینی آینده به صورت آزادانه و رها است، انجام بدهد. اگر به هر دلیلی به آن قید بزیم، مثل بندهایی است که بر بال او بسته‌ایم که اجازه پرواز را به او نخواهد داد و موقعیت ویژه‌ای که این نهاد باید داشته باشد تا بتواند بدون دغدغه وضع اکنون را بفهمد و در مورد آینده با اتکا به مبانی خودش نظریه و ایده به شکل‌های بنیادین، تئوریک، کاربردی، انضمامی بدهد، را از آن گرفته‌ایم.»^۱ بر اساس نظر این افراد، یکی از عوامل مهم ایجاد موقعیت‌های گوناگون تعارض منافع در دانشگاه‌های ما همین موضوع است که دانشگاه در کشور ما خودگردان نیست بلکه همواره با مداخلات بیرونی مواجه است.

یکی از مهم‌ترین مصادیق تعارض منافع در شرایطی که استقلال از دانشگاه سلب می‌شود، مشکلات ناشی از مداخله‌های مبتنی بر انگیزه‌های منطقه‌ای، قومی و سیاسی است. روابط و بده و بستان‌های منطقه‌ای، قومی و سیاسی می‌تواند دانشگاه را هم محملی برای دست یافتن به خواسته‌های خود قرار دهد و تا جای ممکن از پتانسیل‌های آن در این زمینه استفاده کند. این در حالی است که دانشگاه در نظام اجتماعی و فرهنگی جامعه ما جایگاه ویژه‌ای دارد و جایی است که آینده بخش زیادی از اعضای جامعه از آن می‌گذرد و در واقع زیست این گروه از اعضای جامعه به آن گره خورده است. بدین ترتیب دانشگاه می‌تواند در معادلات سیاسی جایگاه ویژه‌ای به خود اختصاص دهد و به عنوان راهی برای کسب محبوبیت و جایگاه اجتماعی در میان اعضای جامعه تلقی گردد. این موضوع از یک سو با داشتن مدرک و جایگاه دانشگاهی برای افراد پیوند دارد و از سوی دیگر مسأله ایجاد دسترسی آسان‌تر به دانشگاه‌ها از طرق گوناگون را مطرح می‌نماید.

در مقابل این بخش از کارشناسان، کسانی قرار دارند که معتقدند بسیاری از امور مربوط به قاعده‌گذاری و نظارت، در ایران به دانشگاه‌ها واگذار شده است و آنها در بسیاری موارد خود تصمیم‌گیرنده هستند. وجود هیأت‌های امن و ممیزه و نیز هیأت رسیدگی به تخلفات اساتید در دانشگاه‌ها که در برخی موارد خود تصمیم‌گیرنده، قاعده‌گذار و ناظر بر

۱. برگرفته از مصاحبه‌های گزارش در دست تدوین «مصادیق، موقعیت‌ها و راهکارهای مدیریت تعارض منافع در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری».

عملکرد دانشگاه و اعضای هیأت علمی هستند، از نظر این افراد موجب شده است که دانشگاه خود مسئولیت کلیه امور از قاعده گذاری و اجرا گرفته تا نظارت را بر عهده گیرد و در نتیجه امکان شکل گیری موقعیت های تعارض منافع گوناگون وجود خواهد داشت. موقعیت های تعارض منافی که در اینجا بروز می یابند، شامل قاعده گذاری برای خود و نظارت بر خود هستند و نکته مهمی که باید در اینجا مورد توجه قرار گیرد این است که همه ذی نفعان دانشگاه اعم از دانشجویان، اعضای هیأت علمی، کارمندان و حتی اعضای جامعه از این موقعیت منتفع نخواهند شد بلکه صرفاً اعضای هیأت علمی هستند که به دلیل موقعیتی که در هیأت های ذکر شده دارند، می توانند از این وضعیت منتفع گردند. شکل گیری چنین موقعیت هایی نه تنها منفعتی برای دیگر ذی نفعان دانشگاه نخواهد داشت بلکه آنها را متضرر نیز خواهد نمود.

حال این پرسش اساسی مطرح است که چه باید کرد تا نهادی همچون دانشگاه هم بتواند به صورت خودگردان اداره شود و هم درگیر موقعیت های تعارض منافع ذکر شده نشود؟

برای پاسخ به این پرسش بهتر است نگاهی به تجربیات بین المللی بیندازیم. در کشورهایی مانند ایالات متحده آمریکا که دانشگاه نقش و جایگاه مهمی در توسعه و پیشرفت کشور دارد ملاحظه می شود که دانشگاه ها به صورت خودگردان و مستقل از دولت و نهادهای دولتی اداره می شوند اما این بدان معنا نیست که هیچ کمک مالی ای از دولت دریافت نمی کنند بلکه دولت نقش یک پشتیبان و حامی را برای دانشگاه دارد و در هر جایی نیاز باشد به دانشگاه کمک های مالی می نماید.

همچنین نکته دیگری که از بررسی تجربیات بین المللی می توان دریافت این است که این خود دانشگاه ها هستند که هر یک به صورت جداگانه برای خود دستورالعمل مدیریت تعارض منافع تهیه می کنند. با نگاهی به برخی از این دستورالعمل ها درمی یابیم که دستورالعمل های مدیریت تعارض منافع در دانشگاه ها بسیار مفصل و شامل جزئیات فراوان هستند و ذی نفعان گوناگون دانشگاه را دربرمی گیرد. در این دستورالعمل ها انواع روابط گوناگونی که در درون دانشگاه وجود دارد و همچنین روابط بیرونی دانشگاه مدنظر قرار گرفته است. اینکه کدام پرداختی ها و توسط چه کسانی و تا چه سقفی باید افشا گردند، مشخص شده است. همچنین جزئیات زیادی در خصوص روابط اعضای هیأت علمی با دانشجویان مدنظر قرار گرفته است تا از حقوق دانشجویان در حوزه کارهای علمی و تحقیقاتی دفاع شود. همچنین در این دستورالعمل ها شیوه نظارت بر مدیریت تعارض منافع، کمیته ها و کمیسیون های مسئول آن و شیوه های گزارش دهی و فرم های لازم نیز مشخص شده اند. در واقع ساختار و محتوای مدیریت تعارض منافع در دانشگاه به طور کامل مشخص شده است.

آنچه از نکات ذکر شده می توان دریافت این است که بر طبق تجربیات دیگر کشورها و به ویژه کشورهای توسعه یافته، استقلال و خودگردانی دانشگاه باید حفظ شود اما این بدان معنا نیست که دانشگاه ها می توانند بدون هیچ قاعده ای و

صرفاً مبتنی بر تصمیمات مسئولان خود و اعضای هیأت علمی عمل کنند. یکی از مسائلی که باید در این زمینه مدنظر قرار گیرد جایگاه اعضای هیأت علمی و مشروعیت آنها در میان اعضای جامعه است که مانند جایگاه پزشکان امری پذیرفته شده است و در نتیجه به آنها این امکان را می‌دهد که فارغ از نظارت و بسیاری از قواعد بر مبنای رویکرد و تصمیم خود عمل کنند و یا خود در جایگاه تصمیم‌گیر در بسیاری موارد قرار گیرند. در نتیجه برای آنکه استقلال دانشگاه‌ها تبدیل به منشأ مشکل و شکل‌گیری موقعیت‌های تعارض منافع نگردد، باید برای مدیریت تعارض منافع، دستورالعمل‌هایی را تهیه کنند. نکته مهم در خصوص این دستورالعمل‌ها این است که برای تهیه آنها باید ساختار دانشگاه، روابط گوناگون درونی و بیرونی آن و نقاط ریسک خیزش شناسایی شود و همچنین باید مشخص گردد دانشگاه در حال حاضر با چه موقعیت‌های تعارض منافی مواجه است تا بتوان دستورالعملی مبتنی بر جزئیات و واقعیت طراحی کرد و دستورالعمل ذکر شده کارایی لازم را داشته باشد.

گزیده اخبار، تحلیل‌ها و گزارش‌های هفته گذشته در حوزه تعارض منافع به این شرح است:

 محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهور، در بخشنامه‌ای به اعضای هیئت دولت، جهاد دانشگاهی را به‌عنوان متولی شناسایی موقعیت‌ها و راهکارهای رفع تعارض منافع در دستگاه‌های اجرایی تعیین و تأکید کرد که کلیه دستگاه‌های اجرایی موظف به همکاری همه‌جانبه و تنگاتنگ با نهاد یادشده برای شناسایی موقعیت‌های تعارض آمیز در سازوکارهای مرتبط با وظایف و اختیارات دستگاه مربوط هستند.

 محمد باقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی اظهار داشت: در بحث افزایش ظرفیت دانشجوی رشته پزشکی، خودرو، صنعت فولاد، مصرف گاز نیازمند تصمیمات شجاعانه و شفاف بوده و باید مقابل مدیریت تضاد منافع بایستیم.

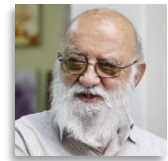
 مهدی عباسی، رئیس کمیسیون شهرسازی شورای شهر تهران خبر داد: طرحی با ۱۲ امضاء تقدیم هیات رئیسه شده است که در آن خواسته ایم مصوبه تعارض منافع در شهرداری تهران اصلاح شده و اعضای شورای شهر تهران نیز مشمول این مصوبه شوند.

 مهدی چمران، رییس شورای شهر تهران، در رابطه با عدم بررسی طرح اصلاح مصوبه مدیریت تعارض منافع شهرداری برای تسری به اعضای شورای شهر گفت: بنده صلاح دیدم با توجه به مسائلی که وجود دارد به گونه‌ای عمل کنیم که این طرح در جلسه بعدی مطرح شود.

 علیرضا گوهری، مدیر گروه مهندسی آب دانشگاه صنعتی اصفهان، در توضیح تاثیر تعارض منافع در پیدایش بحران آب گفت: فقدان ارگان واحد و ناهماهنگی میان جهاد کشاورزی، وزارت نیرو و وزارت صمت موجب بروز تضاد منافع شده است.

طرح اصلاح مصوبه تعارض منافع در جلسه آتی شورای شهر

مهدی چمران (رئیس شورای شهر تهران) - ۷ آذر ۱۴۰۰
 ◀ تعارض منافع در حوزه شوراها و شهرداری

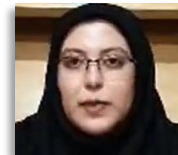

طرح اصلاح مصوبه تعارض منافع در جلسه آتی شورا مطرح خواهد شد و مسئله‌ای که مطرح شده داخلی است و قطعاً این مسائل درون خانوادگی حل و فصل خواهد شد. یکی از مصوباتی که در شورای قبل به تصویب رسید و از مصوبات خوبشان نیز بوده مصوبه تعارض منافع بود بر همین اساس در جلسه امروز نیز اعضای شورای شهر تهران با ۱۲ امضا اصلاح این طرح را به هیئت رئیسه ارائه کردند اما بنده صلاح دیدم با توجه به مسائلی که وجود دارد به گونه‌ای عمل کنیم که این طرح در جلسه بعدی مطرح شود.

[خبرگزاری ایسنا](#)

۱۳ عنوان قانونی برای مبارزه با تعارض منافع

پریسا زارع (پژوهشگر حوزه برنامه ریزی) - ۸ آذر ۱۴۰۰
 ◀ تعارض منافع در نظام بانکی

نشست مجازی موسسه دین و اقتصاد با موضوع «تعارض منافع و درب گردان در نظام بانکی ایران» برگزار شد. در این نشست پریسا زارع پژوهشگر حوزه برنامه ریزی با تشریح فرایند درب گردان به بررسی ابعاد یکی از معضلات سیستم بانکی کشور پرداخت. گزیده‌ای از این نشست در ادامه می‌آید:

تعارض منافع در تمام حوزه‌های اقتصاد، سلامت و ... وجود دارد. در برخی حوزه‌ها همچون بانک‌ها این تعارض منافع از اهمیت بیشتری پیدا کرده است به دلیل اینکه بانک‌ها واسطه‌گران مالی محسوب می‌شوند و اقتصاد ما نیز مبتنی بر نظام بانکی است و از طرفی شاهد رشد بانک‌های خصوصی هم بوده ایم، لذا به طور ویژه زمینه بروز پدیده درب گردان در کشور ما رخ داده است. اگر قوانین و مقررات مرتبط با تعارض منافع هستند را اگر بررسی کنیم نهایتاً به ۱۳ مورد هم نمی‌رسند. غالب این قوانین هم پیش‌پاافتاده و قدیمی هستند که به صورت پراکنده تصویب شده‌اند و مواردی همچون اشتغال همزمان و ... را به طور کلی نادیده گرفته‌اند.

درب گردان اصلی‌ترین نماد بروز تعارض منافع در نظام بانکی است. ساختار بانکی کشور را اگر بررسی کنیم می‌بینیم در سمت‌هایی همچون مدیران میانی و بالاتر ۱۷ مورد وجود داشته است که که جزو مصادیق درب گردان بوده‌اند یعنی از بخش دولتی به بخش خصوصی یا برعکس منتقل شده‌اند که تعداد افرادی که از بخش دولتی به بخش خصوصی رفته‌اند ۱۳ نفر بوده است. از جمله پیامدهای پدیده درب گردان که در راستای تعارض منافع مطرح می‌شود می‌توان به تضعیف اعتماد عمومی، قانونی کردن فساد، مصادره کردن قوانین، تسخیرکردن دولت، استفاده از اطلاعات محرمانه و تاثیرگذاری منفی بر دولت اشاره کرد. تشدید دیوانسالاری و ایجاد موانع برای بنگاه‌های کم‌نفوذ از جمله پیامدهای ناگوار پدیده درب گردان است زیرا آن فردی که در بخش دولتی است میتواند با تعیین خط قرمزهای متعدد، در آینده به بخش خصوصی منتقل شود و به سودجویی بپردازد.

[موسسه مطالعات دین و اقتصاد](#)

شورای ششم باید به طرح تعارض منافع پایبند باشد

ناصر امانی (عضو شورای شهر تهران) - ۷ آذر ۱۴۰۰

◀ تعارض منافع در حوزه شوراها و شهرداری

در حال حاضر که شورای ششم را یک شورای انقلابی و جهادی نام گذاری کردیم اینکه مردم چقدر این نام را باور کنند به عملکرد ما بستگی دارد. شورای پنجم برغم همه ایرادهایی که به آن می گرفتیم یک مصوبه ای داشته تحت عنوان تعارض منافع که به اعتقاد من یکی از بهترین کارهای شورای پنجم بوده است. چون خودشان عمل نکردند مردم از آن ها روی گردان شدند؛ یعنی خودشان تصویب کردند، اما کارکنان شهرداری دیدند خودشان خلاف آن را عمل می کنند. از ما که خودمان ایراد می گرفتیم به عملکرد آن ها شایسته نیست که از کنار یک واقعیتی که در حال حاضر در اذهان عمومی و رسانه ها به عنوان نقطه ضعف ما مطرح می شود، بگذریم. حداقل باید موضع مان را اعلام کنیم و بگوییم مخالف این روند هستیم و با این روند هماهنگ نبوده و تصمیم با شهردار تهران و مدیران شهری است، اما ما به عنوان شورا به قانون تعارض منافع به شدت باید پایبند باشیم و حتی باید ابهامات و ابهام های آن را هم برطرف سازیم که بهانه را از دست همه بگیریم.

🔗 [خبرگزاری صدا و سیما](#)

لزوم تسری مصوبه مدیریت تعارض منافع بر ارکان شورای شهر

نرجس سلیمانی (عضو کمیسیون نظارت و حقوقی شورای شهر تهران) - ۹ آذر ۱۴۰۰

◀ تعارض منافع در حوزه شوراها و شهرداری

مثلت تعارض، تبعیض و تناقض در مدیریت در طرح مسایل بنیادین بایستی بدون حب و بغض ناشی از گونه گونی و تنوع نگرش های اجتماعی و تضارب آرا در بنیانهای احیانا سیاسی ورود کرد. مدیریت تعارض منافع و یا در عمل چگونگی مواجهه با تناقض خواسته ها امری است، سهل و ممتنع، سهل خواهد بود اگر بتوان مصالح جمعی را بر منافع شخصی رجحان داد و صعب خواهد بود، اگر با توجه به دسترسی ها و امکانات، خود را در محظورات عرفی، شرعی و عقلی همچون سه محور عمود برهم که دستگاه مختصات سنجش ما را شکل می دهند گرفتار بیابیم. در شورای ششم شهر تهران طرح اصلاحیه مصوبه تعارض منافع را با ۱۲ امضا تقدیم هیأت رئیسه شورای شهر تهران شد. مثلا برای شروع، تسری مصوبات و قوانین در جهت مدیریت تعارض منافع به ساختارهای نظارتی و قانون گذار مثل شوراهای اسلامی شهر و روستا در مقیاس محلی و مجلس شورای اسلامی در سطح ملی می توانند به افزایش ظرفیت امیدواری عامه مردم کمک بسیار موثری بکند. نظر شخصی بنده به عنوان عضو کمیسیون نظارت و حقوقی شورای ششم بر لزوم تسری مصوبه مدیریت تعارض منافع به صورت جامع بر ارکان و اعضا شورا قرار دارد.

🔗 [خبرگزاری فارس](#)

تعارض منافع برای پست‌ها و تصدی دولتی است؟

کیان حصاری (رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان شمالی) و **امان‌الله حسین‌پور** (نماینده مردم اسفراین در مجلس) - ۷ آذر ۱۴۰۰
 ◀ **تعارض منافع در حوزه مسکن و شهرسازی**

کیان حصاری: دخیل بودن اعضای نظام مهندسی در تدوین و تصویب اصلاحیه قانون نظام مهندسی کشور منجر به بهبود و رفع مشکلات احتمالی آن می‌شود. در سال‌های گذشته بخشنامه‌ای به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد که اگر چه با هدف حذف رانت و مسائل دیگر تدوین شده بود، اما مسائل و چالش‌های جدی را برای نظام مهندسی ایجاد کرده است.

امان‌الله حسین‌پور: ارتباط نظام مهندسی کشور با نمایندگان مجلس اندک است. ارتباط مؤثر این نهاد با نمایندگان موجب ایجاد تعامل و تصمیم‌گیری متناسب با حقوق این سازمان خواهد شد. تعارض منافع برای پست‌ها و تصدی دولتی است؛ اما برای مجموعه‌های غیرانتفاعی مانند سازمان نظام مهندسی منجر به بروز مسائل و مشکلاتی می‌شود و این ایراد و اشکالی است که باید برای رفع آن تلاش مضاعف انجام شود.

[تاسیسات نیوز](#)

تعارض منافع در کانادا؛ تجربه‌ای نوپا و دوپهلو

فاطمه نصیری (کارشناس پژوهشی مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه) - ۸ آذر ۱۴۰۰
 ◀ **تجارب جهانی مدیریت تعارض منافع**

آندره استارک، استاد مدیریت استراتژیک و علوم سیاسی در دانشگاه تورنتو در مقاله خود تحت عنوان «تعارض منافع در کانادا» به بررسی تجربه کانادا در زمینه تعارض منافع بخش دولتی در سطح فدرال پرداخته است. مرور سیر قانون‌گذاری در کانادا به‌وضوح قدرت یک‌جانبه نخست‌وزیر در وضع قوانین برای مدیریت تعارضات کابینه و قوه مجریه را نمایان می‌سازد. از سوی دیگر مقایسه قوانین مدیریت تعارض منافع برای نمایندگان کنگره در ایالات متحده و کانادا روشن می‌سازد که کانادا مدیریت تعارض منافع را بسیار دیر شروع کرده است و قوانین کانادا در این مورد بسیار نوپا است. در حالی که در ایالات متحده دیرزمانی است که قوانین و قواعد پیچیده‌ای در این زمینه بر نمایندگان کنگره حاکم است. از نظر استارک تعارض منافع «تعارضاتی است که منافع مالی شخصی یک مقام در تصمیم‌گیری‌های رسمی او ایجاد می‌کند و بر توانایی وی برای تصمیم‌گیری و عمل در جهت خیر عمومی تأثیر منفی می‌گذارد». وی توصیه می‌کند که با توجه به وجود چنین کاستی‌هایی باید مردم و رسانه‌های کانادا بیش‌ازپیش با مفهوم تعارض منافع آشنا شوند و تعارض منافع به گفتمان عمومی در این کشور بدل شود. وی همچنین با توجه به حساسیت موضوع تعارض منافع در مشاغل عمومی، توصیه می‌کند برای حل‌وفصل و مدیریت تعارض منافع ابتدا باید تشخیص دهیم که تعارض منافع رخ داده مرتبط با کدام یک از حوزه‌های سیاسی، اخلاقی یا حقوقی است و سپس راه کار متناسبی برای رفع آن اتخاذ شود.

[مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه](#)

نام اعضای شورای شهر در لیست تعارض منافع شهرداری تهران

مهدی عباسی (رئیس کمیسیون شهرسازی شورای شهر تهران) - ۸ آذر ۱۴۰۰
◀ تعارض منافع در حوزه شوراها و شهرداری

رئیس کمیسیون شهرسازی شورای شهر تهران از قرار گرفتن نام اعضای شورای شهر در مصوبه تعارض منافع خبر داد. مهدی عباسی صبح گفت: طرحی با ۱۲ امضاء تقدیم هیات رئیسه شده است که در آن خواسته ایم مصوبه تعارض منافع در شهرداری تهران اصلاح شود. بناست در این اصلاحیه اعضای شورای شهر تهران نیز مشمول این مصوبه شوند. روی سختم با هیچ عضو خاصی نیست و معتقدم همه ما اعضای شورا برای خدمت بدون چشمداشت آمده ایم اما این از مصادیق شورای انقلابی است که برای خود یا نزدیکانشان یا دوستان خود نخواهند فرصتهایی را ایجاد کنند که با این اصلاحیه مصوبه تعارض و قرار گرفتن نام اعضای شورا نیز در این لیست، این ابهام رفع می شود.

🔗 [خبرگزاری فارس](#)

تعارض منافع: چارچوب کلی، حقوقی، نهادی و الگوهای عمل مناسب

افسانه شرکت (کارشناس پژوهشی مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه) - ۹ آذر ۱۴۰۰
◀ تجارب جهانی مدیریت تعارض منافع

برخی از سازمان‌های بین‌المللی دستورالعمل‌ها و پروتکل‌هایی را برای کمک به کشورها جهت استاندارد کردن تعاریف تعارض منافع و برقراری تعادل میان سازوکارهای بازدارنده مقابله با تعارض منافع تدوین کرده‌اند. این مطلب، چکیده‌ای از فصل کتاب «مدیریت تعارض منافع؛ چارچوب‌ها، ابزارها و سازوکارهایی برای شناسایی و جلوگیری از تعارض منافع و مدیریت آن» است که شامل سه مقاله از سه نویسنده است. در این مقاله‌ها به کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد و کارکردهای این کنوانسیون؛ چارچوب تحلیلی در زمینه تعارض منافع؛ و نیاز کشورها به وضع قوانین تعارض منافع به موضوع افشای دارایی‌ها و اثرات آن بر حکمرانی پرداخته شده است.

در مقاله اول دمیتری ولانسیس (رئیس بخش کنوانسیون‌های جنایی، بخش امور مربوطه به معاهدات دفتر مقابله با مواد مخدر و جرائم سازمان ملل متحد) به معرفی کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه فساد و کارکردهای این کنوانسیون می‌پردازد.

در مقاله دوم گروه لنکستر (رئیس کالج کورپس کریستی، دانشگاه آکسفورد بریتانیا) تلاش می‌کند یک چارچوب تحلیلی در زمینه تعارض منافع ارائه دهد و تجارب کشورهای مختلف در این زمینه را بررسی کند.

در مقاله آخر نیز ریچارد مسیک (کارشناس ارشد حکمرانی و از اعضای هیئت‌مدیره گروه مسئله محور قانون و عدالت در بخش حکمرانی دولتی، کاهش سطح فقر و مدیریت اقتصادی بانک جهانی) با تأکید بر نیاز کشورها به وضع قوانین تعارض منافع به موضوع افشای دارایی‌ها و اثرات آن بر حکمرانی پرداخته است.

🔗 [مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه](#)

چرا طرح اصلاح مصوبه تعارض منافع در شورای شهر بررسی نشد؟

اقتصاد نیوز - ۹ آذر ۱۴۰۰

◀ تعارض منافع در حوزه شوراها و شهرداری

پس از انتصاب فاطمه حیدری به عنوان سرپرست مدیر کل ماده ۱۰۰ شهرداری تهران در اولین جلسه علنی شورای شهر تهران برخی از اعضای شورا طرح اصلاح مصوبه تعارض منافع را به هیات ریسه دادند. طرحی که پیش بینی کرده بودند بستگان درجه یک اعضای شورا در زمان عضویت شورا با محدودیت هایی در حوزه به کارگیری و ارتقای جایگاه رو به رو شوند. مهدی چمران از اعضای مطرح کننده این طرح درخواست کرد این مشکل را به صورت درون خانوادگی حل کند و درخصوص طرح هم تا روز سه شنبه تصمیم گیری شود. امروز در صحن شورای شهر تهران خبری از طرح اصلاح مصوبه تعارض منافع نبود. با وجود آنکه گفته شد این طرح با ۱۲ امضا به هیات ریسه ارائه شده اما به نظر می رسد این طرح به دلیل اینکه برخی از اعضای شورا بستگانی در شهرداری دارند و احتمال ارتقای آنها هم وجود دارد چندان با طرح پیشنهادی همراه نباشند.

[اقتصاد نیوز](#)

طرح تعارض منافع باید در مجلس به سرانجام برسد

مرتضی طلایی (عضو دوره چهارم شورای شهر تهران) - ۱۰ آذر ۱۴۰۰

◀ طرح و لایحه تعارض منافع

«مرتضی طلایی» عضو دوره چهارم شورای شهر تهران درباره انتصاب همسر یکی از اعضای شورای شهر تهران به مدیرکلی ماده ۱۰۰ شهرداری تهران که با نارضایتی گسترده ای از جمله از سوی اعضای شورا همراه بود اظهار کرد: هیچ اظهار نظری نسبت به انتصابات شهرداری ندارم، اما درباره کلیات توضیح می دهم. این یک روال جاری و ساری است و از قبل نیز بوده است. تیم های همراه مدیران، کارگزاران، وزرا و مسئولان گوناگون کشور در تیم مدیریتی خود از همفکر و هم جناح گرفته تا همشهری و هم طایفه و فامیل ها و بستگان را منصوب می کنند و این امر رایجی بوده است که از گذشته رخ می داد و الان هم هست و اتفاق جدیدی رقم نخورده است. چیزی که لازم است این است که تعارض منافع تعیین و تعریف شود و مفاد آن دقیقاً مشخص شود تا این حواشی وجود نداشته باشد. الان موضوع تعارض منافع در سطوح مختلف کشور روشن و مشخص نیست و این حواشی را نیز به همراه دارد. اگر بخواهیم به صورت ریشه ای مساله را حل کنیم، طرح تعارض منافع باید در مجلس به سرانجام برسد و تعیین تکلیف شود و در همه ی سطوح مختلف اجرائی شود. قانون تعارض منافع ناظر بر همین است که آیا واقعا این نوع روش جذب نیرو در دستگاه ها است؟ چرا جذب نیرو سر و سامان مشخصی ندارد که کسی با توصیه و سفارش به جایگاه برسد؟

[خبرگزاری ایلنا](#)

ماموریت معاون اول رئیس‌جمهور به جهاد دانشگاهی

محمد مخبر (معاون اول رئیس‌جمهور) - ۱۰ آذر ۱۴۰۰

◀ کلیات تعارض منافع

محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهور، در بخشنامه شماره ۵۸۱۵۴/۱۰۰۲۸۹ مورخ ۱۴۰۰/۹/۳ به اعضای هیئت دولت، جهاد دانشگاهی را به‌عنوان متولی شناسایی موقعیت‌ها و راهکارهای رفع تعارض منافع در دستگاه‌های اجرایی تعیین و تأکید کرد که کلیه دستگاه‌های اجرایی موظف به همکاری همه‌جانبه و تنگاتنگ با نهاد یادشده برای شناسایی موقعیت‌های تعارض‌آمیز در سازوکارهای مرتبط با وظایف و اختیارات دستگاه مربوط هستند.

در بخشنامه معاون اول رئیس‌جمهور به اعضای محترم هیئت دولت آمده است:

با توجه به اینکه در سازوکارهای مربوط به ارائه خدمات عمومی، امکان بروز موقعیت‌های تعارض‌آمیز میان منافع شخصی ارایه‌کنندگان خدمت و منافع عمومی وجود دارد و عدم پیشگیری و کنترل این موقعیت‌ها، کارآمدی و یکپارچگی سازمان‌های حاکمیتی را تضعیف نموده و بستر سوء استفاده از نهادهای عمومی و شکل‌گیری فساد در آن مجموعه‌ها را فراهم می‌آورد، ضروری است علاوه بر تدابیر مندرج در قوانین و مقررات در خصوص کنترل تعارض منافع و در اجرای برنامه‌های دولت سیزدهم در پیشگیری و مقابله با فساد، مصادیق موقعیت‌های تعارض منافع در دستگاه‌ها به‌طور سازمان‌یافته، شناسایی و راه‌حل‌های عملی برای اصلاح فرایندها و موقعیت‌های تعارض‌آمیز و فسادزا به کار گرفته شود.

در این راستا و به منظور تمرکز در بازنشانی موقعیت‌های تعارض منافع در خدمات عمومی و حسب دستور رئیس‌جمهور محترم، به «جهاد دانشگاهی» که دارای توانمندی سازمانی، علمی و تجربی انباشته در این زمینه است، مأموریت داده می‌شود تا موقعیت‌ها و راهکارهای مورد نظر برای رفع تعارض منافع در دستگاه‌های اجرایی را شناسایی و گزارش‌های ماهانه روند اجرای آن را به نماینده ویژه رئیس‌جمهور در پیشگیری و مقابله با فساد و معاون اول رئیس‌جمهور ارائه نماید.

برای تحقق فوری این هدف و مأموریت، کلیه دستگاه‌های اجرایی موظف به همکاری همه‌جانبه و تنگاتنگ با نهاد یادشده برای شناسایی موقعیت‌های تعارض‌آمیز در سازوکارهای مرتبط با وظایف و اختیارات دستگاه مربوط می‌باشند و ارزیابی کمی ارایه شده از سوی جهاد دانشگاهی در مورد همکاری دستگاه در شناسایی موقعیت‌ها، مصادیق و راهکارهای تعارض منافع در دستگاه مربوط، در ارزیابی عملکرد سالانه دستگاه‌های اجرایی مدنظر قرار خواهد گرفت.

مجلس مصمم به حذف تعارض منافع است

محمد باقر قالیباف (رئیس مجلس شورای اسلامی) - ۱۰ آذر ۱۴۰۰

◀ تعارض منافع در حوزه سلامت و درمان

یکی از مشکلاتی که در این حوزه در تمام جوامع از جمله ایران وجود دارد، مدیریت تضاد منافع است که از جمله مشکلات جدی است و اصل و ریشه این موضوع نیز اینجاست که به رغم وجود جوانان خلاق و با استعداد در رشته های مختلف به خصوص در بخش پزشکی، ولی امروز ظرفیت پذیرش دانشجوی پزشکی کم است، به گونه ای که افرادی با معدل های بالای ۱۹ و ظرفیت بسیار بالا نمی توانند به این عرصه ورود کنند. نیازمند تصمیمات شجاعانه و شفاف بوده و باید مقابل مدیریت تضاد منافع بایستیم. در بحث افزایش ظرفیت دانشجوی رشته پزشکی، خودرو، صنعت فولاد، مصرف گاز نیز همین رویه است که از عدالت، انصاف و مروت به دور است بنابراین برای رسیدگی به امور باید تصمیم گرفت.

[خانه ملت](#)

تکالیف مدیران در موقعیت های تعارض منافع شخصی

احمد شهنیایی (پژوهشگر در حقوق تجارت و حقوق مالیاتی) - ۱۱ آذر ۱۴۰۰

◀ تعارض منافع در حوزه کسب و کارها و بازرگانی

مدیران باید در تصمیمات مدیریتی، منافع شرکت را در درجه نخست اولویت قرار دهند. ممکن است مدیران در موقعیت هایی قرار گیرند که دربردارنده تضاد منافع بین منافع شخصی با منافع شرکت باشد. برخی مصادیق تعارض منافع به طور مشخص در لایحه قانونی اصلاح قانون تجارت پیش بینی شده اند و برخی نیز از نتایج تعهد امانتداری مدیر هستند؛ هر گونه معامله مدیر با شرکت یا معاملات شرکت با سایر اشخاص که دربردارنده منفعتی برای شخص مدیر باشد، مصداقی از تعارض منافع است و در نتیجه اولاً تصمیم گیری درباره چنین معاملاتی از حدود اختیار مدیر ذی نفع خارج و موکول به تصویب هیات مدیره و نیز مجمع عمومی می شود (ماده ۱۲۹ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت). ثانیاً برای تصمیم گیری درباره چنین معاملاتی، مدیر ذی نفع، حق مشارکت در تصمیم گیری را نخواهد داشت. از مصادیق دیگر قواعد تعارض منفعت این است مدیر حق ندارد فعالیت های مشابه فعالیت شرکت تحت مدیریت خود را که دربردارنده رقابت با شرکت باشد انجام دهد (ماده ۱۳۳ لایحه قانونی یاد شده). این تکلیف که از پذیرشی جهانی نیز برخوردار است بر اساس این تعهد کلی است که مدیر نباید از اطلاعات و موقعیت هایی که به مناسبت مدیریت در شرکت به دست آورده استفاده شخصی کند.

عدم رعایت تکالیف تعارض منافع توسط مدیر می تواند عواقب حقوقی برای وی دربرداشته باشد؛ با توجه به تعهد امانتداری مدیر، نقض تکالیف تعارض منافع می تواند از مصادیق تقصیر یا تخلف مدیر موجب مسوولیت به جبران خسارت وارده به شرکت شود. دوم اینکه منفعی که مدیر به مناسبت مدیریت و با نقض تکالیف تعارض منافع، از شرکت یا سایر اشخاص به دست آورده است از نظر حقوقی متعلق به شرکت است و می توان الزام مدیر به استرداد این منافع به شرکت را خواست.

[روزنامه دنیای اقتصاد](#)

لزوم اجرای طرح مدیریت تعارض منافع در سطح ملی

ناصر امانی (عضو کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر تهران) - ۱۳ آذر ۱۴۰۰
◀ تعارض منافع در حوزه شوراها و شهرداری

طرح تعارض منافع باید بصورت ملی، نه در یک شهرداری یا شورای شهر بلکه باید از صدر تا ذیل در همه دستگاه‌های دولتی اجرایی می‌شد و یک تأخیر ۴۰ ساله در اجرای این مصوبه داریم. در شورای شهر پنجم مصوبه خوبی تحت عنوان تعارض منافع به تصویب رسید که فقط شامل حال مدیران در شهرداری تهران بود، حالا می‌خواهیم این مصوبه را کاملتر کنیم و اعضای شورای شهر تهران را نیز مشمول این مصوبه کنیم تا مردم حس نکنند که ما در شورای شهر به دنبال حل مشکلات خود، بستگان و آشنایانمان هستیم. پیشنهاد داده‌ایم که به کارگیری برادر، خواهر، همسر و فرزندان اعضای شورای شهر در شهرداری ممنوع شود، استخدام و به کارگیری این افراد نزدیک به عضو شورای شهر در شهرداری ممنوع خواهد شد و اگر این افراد در شهرداری مشغول به کار بودند نیز برای گرفتن پست و ارتقاء شغلی باید محدودیت‌هایی برایشان ایجاد شود تا شائبه رانت و رشد بادکنکی ایجاد نشود. نمایندگان مردم در پارلمان‌ها باید بیش از همه مقید به رعایت قانون باشند. به نظر می‌رسد هیات رئیسه شورا برای کاستن از التهاب‌ها، بررسی آن را در جلسه آخر شورای شهر در دستور جلسه قرار نداد که به زودی برای بررسی به صحن علنی می‌آید.

✉ [خبرگزاری ایسنا](#)

در حوزه مدیریت آب هم تعارض منافع وجود دارد

علیرضا گوهری (مدیر گروه مهندسی آب دانشگاه صنعتی اصفهان) - ۱۳ آذر ۱۴۰۰
◀ تعارض منافع در حوزه آب و محیط زیست

در بخش‌های مختلف تعارض منافع وجود دارد. متولی منابع آب در کشور ما وزارت نیرو است. بنابراین تمام مشکلاتی که در زمینه مدیریت منابع آب اتفاق می‌افتد تا قبل از اینکه شورای عالی آب تقویت شود، بر عهده وزارت نیرو بود. در کشورمان شاهد این هستیم که در بخش‌های مختلف تعارض منافع وجود دارد. برای مثال بزرگترین مصرف کننده آب در کشور ما بخش کشاورزی است که متولی آن جهاد کشاورزی است، در حالی که متولی منابع آب در کشور ما وزارت نیرو است. برای مثال یکی از راهکارهایی که در بخش جهاد کشاورزی به آن توجه شده است، توسعه سیستم‌های آبیاری تحت فشار است، در حالی که سیستم‌های آبیاری تحت فشار توسط محققان وزارت نیرو بررسی شده است و به این نتیجه رسیده‌اند که نه تنها باعث کاهش مصرف نشده، بلکه در برخی موارد باعث افزایش مصرف و توسعه سطح زیر کشت نیز شده است. بنابراین وقتی ارگانی واحد نداریم که تصمیم مشترک بگیرد و آن را پیاده‌سازی کند و ارگان‌ها به صورت جزیره‌ای عمل می‌کنند، چنین وضعیتی نیز پیش خواهد آمد. متأسفانه ما در بخش صنایع آب‌بر نیز با تضاد منافع مواجه هستیم. وزارت صمت در حال رشد و توسعه زیرساخت‌های صنعتی کشور است و به هر حال در این بخش کشور ما نیاز به پیشرفت داشته است و خواهد داشت، اما این عدم هماهنگی و عدم آمایش سرزمینی که در رشد و توسعه صنعت اتفاق افتاده، باعث شده است که در بسیاری از نقاطی که از نظر پتانسیل‌های هیدرولوژیک و آبی در منطقه شرایط مناسبی ندارند، رشد و توسعه صنعت اتفاق بیفتد.

✉ [سلامت نیوز](#)

محتوای چند رسانه‌ای تعارض منافع

در هفته گذشته، یک برنامه تصویری مرتبط با تعارض منافع در فضای مجازی منتشر شد:

- **مافیای دارو یا تعارض منافع؟! / محمدرضا واعظ مهدوی / رئیس انجمن اقتصاد سلامت ایران / بازار نیوز / ۸ آذر ۱۴۰۰**

مافیای دارو یکی از واقعیت‌های قدیمی و همیشگی این صنعت بوده است که انحصار و تخلفات دارویی و بهداشتی، گوشه‌ای از اقدامات چندین و چندساله آنهاست. محمدرضا واعظ مهدوی، رئیس انجمن اقتصاد سلامت ایران در گفتگو با بازارنیوز، مافیای دارو را حاصل تعارض منافع مسئولین سازمان غذا و دارو دانست و اصلی‌ترین راه حذف مافیا را، مقابله با این مسئله قلمداد کرد.

تحلیل فضای مجازی: زمانی برای آزمودن بخشنامه‌های مدیریت تعارض منافع آیا بخشنامه‌های موجود از جامعیت کامل برخوردار هستند؟

محمد عادل

در هفته گذشته در فضای مجازی همچنان حاشیه‌های مربوط به نامه‌نگاری وزیر بهداشت و مسئولان سایر نهادهای نظام سلامت به رئیس‌جمهور ادامه داشت و بیشتر کاربران همچنان به انتقاد از آن پرداختند. هرچند در این بین افرادی از جامعه پزشکی از آن دفاع کرده و حامی آن بودند. خبر پرحاشیه دیگر انتصاب همسر یکی از اعضای شورای شهر تهران در شهرداری بود که اعضای این شورا را بر آن داشت تا به اصلاح مصوبه مدیریت تعارض منافع در این نهاد بپردازند. بحران آب و عدم افزایش متناسب حقوق و دستمزد کارمندان دولت نیز از مواردی بودند که کاربران تعارض منافع را در آن دخیل دانسته بودند.

در چند سال گذشته با ترویج یافتن ادبیات تعارض منافع در نظام حکمرانی کشور نهادهای مختلف مانند وزارت نیرو و وزارت آموزش و پرورش اقدام به ایجاد سازوکارهای لازم و صدور بخش‌نامه‌هایی جهت مدیریت آن کرده‌اند. یکی از این نهادها شهرداری تهران بوده که با اقدام شورای شهر پنجم، مصوبه‌ای بدین منظور تدوین یافت. با گذشت مدت‌زمانی مشخص شده است که علاوه بر عدم ضمانت اجرایی مناسب، این مصوبه آن‌چنان‌که باید به‌درستی موقعیت‌های پرریسک تعارض منافع را تشخیص نداده است و فرصت‌هایی را در اختیار برخی افراد قرار می‌دهد.

تلاش برای اصلاح مصوبه مدیریت تعارض منافع شهرداری تهران

انتصابات فامیلی در شهرداری تهران که در هفته‌های گذشته خبرساز شده بود، در این هفته نیز با خبر انتصاب همسر یکی از اعضای شورای شهر به سمت سرپرست اداره کل ماده صد شهرداری تهران دوباره خبرساز شد. همین اتفاق باعث شد که اعضای شورای شهر در جلسه روز یکشنبه برای طرحی تازه در راستای مدیریت تعارض منافع امضا جمع کرده و آن را به هیئت‌رئیس شورا برسانند. در مفاد این [طرح](#) که اعضای شورای شهر آن را تکمیل‌کننده و اصلاح‌کننده مصوبه مدیریت تعارض منافع شورای پنجم می‌دانستند، بر مشمول شدن وابستگان درجه یک اعضای شورای شهر تهران تأکید شده بود.

ناصر امانی یکی از اعضای شورای شهر تهران که از حامیان این طرح است، در توییتری در مورد آن نوشت:

«طرحی که امروز تقدیم شورا شد برای برطرف کردن ابهام قانون تعارض منافع است.»

داوود گودرزی، سرپرست سازمان بازرسی شهرداری تهران نیز با اشاره به لزوم مبارزه با فساد در این باره نوشت:

«هوشمندی در مبارزه با فساد، پیشگیری از فساد است. هنر ما باید این باشد که فساد شکل نگیرد، ما باید گلوگاه‌های فساد را بشناسیم و در بحث اصلاح ساختارها نیز با رویکرد پیشگیرانه اقدام کنیم.»

برخلاف گذشته که انتقادات بسیاری نسبت به شورای شهر به دلیل عدم رسیدگی به این گونه مسائل وارد شده بود، تعدادی از کاربران از این طرح جدید استقبال کرده و آن را گامی مفید در راستای بهبود مدیریت شهری و افزایش رضایت شهروندان دانستند. به‌عنوان نمونه کاربری در حمایت از این اقدام در توییتری نوشت:

«این مهم‌ترین گام برای کاهش فساد و رضایتمندی عمومی است و بدون شک در مدت‌زمانی اندک پس از اجرا بسیاری از نقاط هدررفت منابع شهرداری را هم مشخص خواهد نمود.»

حاشیه‌های نامه‌نگاری پزشکان با رئیس جمهور

همان‌طور که در هفته گذشته اشاره شد، در پی جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی نامه‌ای از سوی چهار رکن نظام بهداشت و سلامت کشور به رئیس‌جمهور ارسال شد که در آن خواستار عدم مداخله این نهاد در بحث افزایش ظرفیت پزشکی شده بودند. در حمایت از این اقدام نیز هیئت‌مدیره نظام پزشکی تهران [اطلاعیه‌ای](#) صادر کرده بود که با اتکا به چهار دلیل افزایش ظرفیت پزشکی را نادرست خوانده بود. به‌موجب این اقدامات انتقادات گسترده‌تری نسبت به هفته گذشته از سوی کاربران متوجه این افراد شد که چنین نامه‌ای را نشان‌دهنده ترجیح منافع صنفی خود بر منافع عمومی می‌دانستند.

اما این تنها پزشکان حاضر در عرصه سیاست‌گذاری نبودند که از عدم افزایش ظرفیت پزشکی حمایت می‌کردند. سایر پزشکان نیز به حمایت از این اقدام پرداختند به‌طوری‌که یکی از استادان دانشگاه علوم پزشکی تهران با ناآگاه خواندن کسانی که به تعارض منافع پزشکان اشاره داشته‌اند، در توییتری نوشت:

«اتهام تعارض منافع در موضوع افزایش غیرکارشناسی ظرفیت پزشکی توسط افرادی که اشراف درستی به موضوع ندارند، یک مسیر انحرافی است. جالب آنکه ایرادات وارده توسط برخی مملو از تعارض منافع است، اصرار به کوتاه کردن دیگران بجای بلند شدن.»

در همین راستا یکی از کاربران نکته درستی را به این استاد دانشگاه که منتقدان را ناآگاه خوانده بود، گوشزد کرده و می‌نویسد:

«آقای دکتر! تعارض منافع یک وضعیت است و نه اتهام! وضعیتی که در آن یک بازیگر در دوراهی منافع شخصی / صنفی با منافع عمومی قرار می‌گیرد و بسیار بعید است سوگیری به سمت خود نداشته باشد. این قاعده عقل و اخلاق حکمرانی و محصول انباشت تجربه و دانش و تفکر بشر در پیشگیری از فساد است!»

افزایش ده درصدی حقوق کارمندان دولت

در جریان تدوین لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، طبق ضوابط و پیوست‌های بخشنامه بودجه که اعلام و ابلاغ شده است، در بخش اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی موظف شده‌اند افزایش ضریب ریالی حقوقی را علی‌الحساب به‌طور متوسط ده درصد لحاظ کنند. این موضوع نیز از مواردی بود که حمایت تعدادی از کاربران را در پی داشت. یک از کاربران در مورد عواقب عدم افزایش حقوق کارکنان در سال‌های گذشته نوشت:

«تبعیض‌های ایجادشده طی چند سال اخیر، نظام جبران خدمات کارکنان دولت رو به‌شدت دچار اختلال کرده است. برای جلوگیری از تبدیل شدن این مشکل به مسائل اجتماعی بزرگ‌تر حتماً دولت و مجلس بایستی بدون ترس و به‌دوراز تعارض منافع تا یک ماه آینده اون رو اصلاح کنند».

هرچند همه کاربران با افزایش یکسان حقوق تمامی کارمندان در رده‌های شغلی مختلف موافق نبوده و خواستار جهت‌گیری آن به نفع افراد کم‌درآمدتر بودند. چنانچه یکی از کاربران می‌نویسد:

«اگر تصمیم سازمان برنامه افزایش ده درصدی حقوق برای همه کارکنان دولت باشد، تصمیم درستی در نگاه کلان است که کسری بودجه از این مسیر ایجاد نشود؛ اما در نگاه خُرد و به‌دوراز تعارض منافع با همین مجموع مبلغ افزایش می‌تواند حقوق‌های پایین را بیشتر افزایش دهد و حقوق‌های بالا را بدون افزایش حفظ کند.»

لزوم شفافیت و مدیریت تعارض منافع در مدیریت آب

با شدت گرفتن اعتراضات به بی‌آبی در استان‌های مختلف به‌خصوص اصفهان کاربران در فضای مجازی علل و راهکارهای مختلفی را برای حل مسئله بی‌آبی عنوان کرده بودند که یکی از آن‌ها ایجاد شفافیت و مدیریت تعارض منافع بوده است. از آنجایی که یکی از مواردی که همواره مدیریت آب کشور و در رأس آن وزارت نیرو به آن متهم شده است عدم شفافیت و انتشار اطلاعات مربوط به پروژه‌های انتقال آب و سدسازی است، کاربران خواستار آن بودند که با ایجاد سازوکارهای لازم سیاست‌های این حوزه شفاف شده و توان نظارتی بر آن‌ها افزایش یابد. در ادامه به دو نمونه از اظهارات کاربران پیرامون این موضوع اشاره شده است:

«برای جلوگیری از فاجعه، دولتمردان بایستی به‌جای ساده‌انگاری مسئله در وهله اول سعی در شفاف کردن ابعاد تعارض منافع برای همه ذینفعان به‌خصوص مردم داشته باشند تا بتوانند برای حل مسئله با تکیه بر اعتماد مردم در برابر فشار ذینفعان پرنفوذ ایستادگی کنند».

«با راهبرد شفاف کردن موقعیت‌های مسئله‌دار تعارض منافع دولت می‌تواند علاوه بر ایجاد زیرساخت حل بلندمدت و منطقی بحران آب، از تهدید پیش رو، به‌عنوان فرصتی برای افزایش سرمایه اجتماعی خود استفاده کند».

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۷۳

شماره هفتاد و سوم، ۷ تا ۱۳ آذر ۱۴۰۰

دبیر خبرنامه: سمانه سهرابی

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

شماره واتساپ خبرنامه: ۰۹۳۳۱۴۴۱۸۲۲

